

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek. Velja za celo leto 30 lir, za pol leta 15 lir, za tri mesece 7 lir 50 stot, za en mesec 2 lir 80 stot. Naročila se sprejemajo vsak dan, a naroča naj se tako, da poteče rok, narobe ob koncu meseca. — Posamezna številka 20 stot. — Uredništvo in uprava: Trst, via delle Zudeche št. 3. Telefon 19-50 in 588. — Dopisi naj se pošljejo na uredništvo. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone 67 mm. Finančni oglasi po 1 liru; osmrtnice, zahvalnice, postilnice, vabila po 80 stot; trgovski in obrtniški oglasi po 60 stot. — Plača se napre. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček „Dela“.

DELO

Geslo današnjega proletarijata bodi: Boj proti vojnim pustolovščinam, boj proti ogrski reakciji, pomoč sovjetski ljudovladi!

V Trstu, v sredo 21. julija 1920

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE V JULIJSKI BENEČINI

Leto I. - Štev. 28.

N. Buharin:

Iz komunističnega programa

Zakaj smo komunisti?

Naša stranka se je imenovala do zadnjega kongresa socialdemokratska stranka. Na celotni svet je stranka delavskega razreda nosila takšno ime. Vojna pa je začela neizmerno špranjo v socialdemokratsko stranko in razodele so se iz te stranke tri glavne smeri: skrajno desno, centrum in skrajno levo krilo.

Desni socialdemokrati so se izkazali pristne izdatke delavskega razreda. Litali so (in ližejo še danes) delavsko krivdo pokrite škornje generalov, podpisali so največje nesramnosti in zločine njih države. Dobro je, da se ne pozabi, kako je podpisal nemški socialdemokrat Scheidemann morilno politiko nemških generalov. Ravno tako je delal Renaudel, vodja francoske, Henderson angleške in Bischoffsky češke socialdemokracije. To so pravi rabele delavske revolucije.

Ce nemški delavci zmagajo, potem napravijo prav dobro delo ako obesimo Scheidemann in Viljema na eno in isto obeležje. Takšnih gospodov se dobi v prav velikem številu tudi v Franciji, Angliji in drugih deželah. Ravno oni varajo delavce s frazami, kako je treba braniti domovino (buržuazijo, Viljema) in zadržati delavsko revolucijo najprej doma potem pa grejo in ovtorijo se rusko potem bajonetov in s področja od strani lastne države.

Druga smerica je centrum. Ta smerica godinja čisto pravi delavci, vendar pa je nezmerno revolucijonirana. Ne pa si polklicni delavstva na celo. Boji se kakor oja, oborožene ustaje, kakor e dno zemlje reši vrnjenje. Voditelji te smerice so v Nemčiji Haase, Kautski, v Franciji Louget, v Italiji Turati, v Angliji Macdonald.

Končno tretja smerica — skrajno levo: v Nemčiji — Liebknecht in njegovi sodruzi, v Franciji Loriot, v Italiji Serati, v Angliji MacLean. To so vnašali boljševiki, njih taktika, njih mišljenje — to so mišljenja boljševikov.

Cilje torej, kakšna zmešnjava bi nastala, če bi se vse te skupine imenovala s istim imenom. Socialdemokracija Liebknecht in socialdemokracija Scheidemann! Kaj imata skupnega? Rabele revolucije, nesramen izdatelac in srčni bojovnik delavskega razreda — ali si lahko predstavljamo večjo razliko?!

V Rusiji, ko je revolucionarni boj in razvoj revolucije poteval na krmilo vprašanje socializma in skrajne meščanske oblasti, se je bil boj med izdatci socializma in pritiski socializma z orožjem v rokah. Desni socialrevolucionarji in deloma tudi menjševiki so stali s revolucionarno sodno onostran buržoazije, boljševiki z delavstvom in vojaštvom so stali pa na levi. Kri je povlekla razor med nami. To pa se ne pozabi in se tudi nikdar ne bo pozabilo.

Zato smo morali dati naši stranki drugo ime, da ne razlikuje od izdatelcev socializma. Prevelika je bila razdalja med nami. Prerazlična so bila naša programa.

Z izbiro na meščansko državo poznamo mi komunisti samo eno dolžnost, — da jo razpišemo in prah in da razbijemo, ono roparsko zver. Socialdemokracija pridiguje pod enim mostom branitev domovine, branitev ene podjetniške zveze.

Po zmigi delavskega razreda smo z vzirom proti glavnim sovražnikom, proti imperijalistični celega sveta. Oni si pa kot pristni izdatci delavskih interesov stavijo za nalogo, razbiti in razpišati v zrak delavsko blato — oblast sovjetov. In v nadi, da rešijo to nalogo, gredo roko v roko z buržoazijo.

Mi komunisti, stremimo naprej, naj stane se toliko težko, mi stremimo h komunistični potni diktaturi proletariata. Izdatci socializma pa sovražijo kakor nesramna buržoazija to diktaturo, sramotijo jo na vseh križcih, in karčice: »Nazaj h kapitalizmu«.

Mi, komunisti, pravimo delavskemu razredu: »Mnogo krudi leži na našem potu, znamo pa, ne da bi prišli ob zavest, ni naprej. Velika revolucija, ki je prebrala cel svet na glavo, ne more iti gladko, ni mogoče izpeljati jo z belimi rokavicami: kajti pojoja je v tipkerju. To trpljenje moramo pretrpeti, prenesti, preživeti, predpediti, da se slednjič oprostimo zelnih člov kapitalistične sužnosti.

Menjševiki, socialrevolucionarji, socialdemokrati gledajo od strani, opažajo zmote in pogreške in sličejo dedecet pojmo nazaj, dajmo zopet vse buržoaziji, živeli bomo radovoljno v naši kapitalistični državi in zahtevati hočemo zmerne porcije! Ne! Mi ne gremo z njimi isto pot. Te nesrečne duše nas strahujejo z meščansko vojno. Oni mislijo, da se bo v drugi boljševiki deželah razvila socialistična revolucija brez meščanske vojne. Izkušnja Franco ne toči. Na tace postreljenih finših o drugo nam je lahko v polopli dokaz, da je meščanska vojna v razvitih deželah še bolj razvratna, huja in grozljiva. Vidimo lahko naprej, da bo n. pr. v Nemčiji razredni boj levanečno hud. Z sedaj streljajo nemški četniki svoje vojake in mabreze na stotine pri namajnem potpisu upora.

Samo potem meščanske vojne in železne delavske diktature se gade lahko do komunistične zadržižne produkcije.

Boriti meščansko državo in nobenega koraka h komunizmu — to je program socialdemokracije.

Režiti meščansko državo, delavska diktatura, razpiševanje kapitalistov, organizacija produkcije od strani delavskega razreda, prosto pot komunizmu — to je program komunistične stranke.

Ce se imenujemo mi komuniste, se ne izločimo samo socijalnih izdatcev: menjševikov, socialrevolucionarcev, Scheidemann in drugih agentov buržoazije. Mi se vnuemo tudi nazaj k staremu nazivanju revolucionarne stranke, na katere krmilu je stel Karl Marx. Ta je bila komunistična stranka. In evanđelji sedanje revolucije je do današnjega dne tišala, katerega sta oznanjevala Marx in Engels v »Komunističnem manifestu«. Stani Engels je protestiral se ene leto pred svojo smrtjo proti nazivanju »Socialdemokracije«. »To je — pravi on — »skozinsko nezmerno za stranko, ki hrepeni h komunizmu, ki kočno vsako državo uniči, torej tudi demokracijo.«

Koj bi rekli tak blagi stavečki, ki so goreli v joki proti meščanski državnemu stroju, če bi se jim pozakalo takšne socialdemokrate, kakor Dan-a, Zere-telji-a in Scheidemann-a? Oni bi jih z sramoteno žigstali (zamičevali), kakor so tudi vedno sramotili tišne »Demokrate«, ki so v žalostnem in težkem revolucionarnem momentu obrnili cev samokresa proti delavskemu razredu.

Mnogo zaprek nam stoji na poti. In mnogo hudega se dobi tudi v naši lastni državi: kajti tudi pri nas se je utihotalo mnogo tujcev, kateri nas za denar ravno tako prodajo, samo da v motnem laže ubanijo. Delavski razred pa je mlad in meiz-lajen. In od vseh strani oblozajo najhuji sovraž-

nikli mlado Sovjetsko republiko. Mi, komunisti, pa znamo, da se delavski razred uči iz lastnih pogreškov. Mi znamo, da čistijo oni iz svojih vrst vsako nečisto drhal, da se je utihotala; mi znamo, da se njih vrstam bliža ne zvesti željeni zaveznik — proletarijat celega sveta. Nobene vrste pri-tožb in histeričnih kričanj starih žensk ne zanese naše stranke iz zavesti. Kajti ona si je napisala na svojo zastavo zlate besede, katere je izrekel Marx v »Komunističnem manifestu«:

»Naj le trepetajo vladajoči razredi pred komunistično revolucijo. Proletarci niso v nji ničesar izgubili, kakor svoje verige. Pridobiti pa si morejo svet. Proletarci vseh dežel, združite se!«

Polom poljskega imperjalizma

Rusija se bo pogajala samo s poljskimi sovjeti. — Mir se bo podpisal v Varšavi. — Ruska vojska napreduje. — Tarnopol in Brodi evakuirana. — Besarabska meja prekoračena.

DUNAJ, 20. — Radiobrojarka iz Moskve javlja sledeče poročilo o vojaških operacijah rdeče vojske na poljski fronti:

Pri zavzetju Vilne smo zajeli velik plen vojnega blaga. Litvinske čete so se združile z nami pri zasledovanju Poljakov na našem pohodu proti Grodnau. V smeri proti Baranovičom smo dosegli reko Ludo. V smeri Lunice smo zasedli nekaj krajev. V okoliščini Rovna se bježno eno vrsto oddaljili od Lucka. Pri Kremenecu smo potolkli drugi poljski polk in mu odvzeli dva topa.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da napredujejo boljševiki z brzino 20 do 25 km na dan. Včeraj so zavzeli Motoszov, 150 km pred Varšavo.

Tudi poljsko poročilo naznanja napredovanje rdeče vojske, ki je zavzelo mesto Leda v Volhiji. Samo so izvršili Rusi splošen napad v smeri proti Kovelu.

Ukrajinska agencija poroča, da so Poljaki evakuirali Brodi in Tarnopol v vzhodni Galiciji.

KODANJ, 20. — »Pravda« iz Petrograda, glasilo Trockija, trdi, da bo sklenjen mir med Rusijo in Poljsko v Varšavi in sicer med sovjetsko rusko in sovjetsko poljsko vlado.

V Varšavi vlada velikanski vtisk radi naglice ruskoga pohoda. Vznemirjenje in celo panika je zavladala radi usode Varšave, ki je resno ogrožena.

Dejstvo, da Rusija ne nameruje pogajati se izvenmi s sovjetsko poljsko vlado, stavlja poljsko vlado v hudo zadrego in ji izpodbija la.

Listi iz Prage poročajo, da je preko 2000 poljskih vojakov pribežalo v Češko-Slovensko.

Poljska socialistična stranka je sklenila zahtevati demisijske ministrstva Grablji in sestavo vlade delavcev in kmetov, ki naj skrbi tudi za brambo deže.

Druga radiobrojarka iz Moskve poroča, da je bil ujet Minkivski, poljski generalni komisar za Volhijo in Podolsko.

DUNAJ, 20. — Listi poročajo iz Bukarešte, da so ruske rdeče čete prekoračile mejo Besarabije ter uno napredujejo v deželo.

Romunska vlada je zaukazala mobilizacijo.

DUNAJ, 20. — Radiobrojarka iz Moskve poroča, da zmagajo izgube Poljakov eno tretjino vse njihove vojske.

IZ SOVJETSKE RUSIJE

Danes ni nobenega dvoma več: poljske čete so razbite in razpišene, Rusija je zmagovita na vseh fronti. 600.000 moč broječa poljska vojska maršala Pilsudskega je danes le še tavajoča senca, brez miru in obznanja. Vsak dan, vsaka ura prinaša vest o

Rimski tramvajski uslužbenci napadeni od nacionalcev ker so praznovali zmago svojih tovarišev

RIM, 20. — Vseled zmagi tramvajskih in občinskih uslužbencev, so razobesili danes tramvajski uslužbenci na tramvajске vozove rdeče zastave. To je močno razburilo protisocialistične elemente, ki so organizirali napad na tramvajске uslužbence. Splošno je mnenje, da bi se bil izvršil napad tudi brez rdečih zastav. Napadeni uslužbenci so se vrnili v ramize, iz katerih so prišli z vozovi, na katerih so bili delavci, da branijo tovarise — tramvajске uslužbence. Ker se je jumaška banda australski s policami oboroženih delavcev, je prišla napadati posamezne socialistične voditelje. Tako je bil napaden poslanec sodrug Bacci in nek čilek, o katerem so mislili, da je poslanec sodrug Vella. Splošno je mnenje, da je bil napad organiziran od delodajalcev, vsled zmagi tramvajskih uslužbencev.

Zadeva je imela posledice tudi v poslanski zbornici. Tam je napaden sodrug Bacci povedal, da nima rimskega ljudstva nič skupnega z napadalcii in da so vzeli napadalcii rdeče zastave le za pretevaro za napad, ki je bil prej organiziran.

Narionalni tolovaji udrejo in razdejejo v Rimu tiskarno „Avantijsa“

RIM, 20. — Danes ponoči ob 23. uri je udrla okrog sto inforistiških četnikov, nekaj inforistov in arditov v tiskarno socialističnega lista »Avantijsa« in jo popolnoma polnovali. Tolovajevo četo je baje vodil znan stotnik arditov Vecchi. V tiskarni je bilo nekaj žensk in par tiskarskih uslužbencev, ki so usli skozi uhohe na dvorische. Napad je bil organiziran skero z dovoljenjem policije, koja ni hotela preprečiti dejanja, skoravno je bila o vsem obveščena. Kamabinerji, ki so šli za demonstranti so preprečili le, da se ni tiskarne zanetilo, kakor se je hotelo storiti. Ponovilo se je torej proti socializmu v Rimu, kar se je zgodilo v Trstu proti Slovence.

Pred napadom je policijska oblast vzela delavcem vse palice, ker se je bala, da ne bi delavci napadli nacionalce. Vojska oblast je naložila posadki, da ne sme braniti tiskarne in policijski komisarji so prišli po razdejanju le zato, da konstatirajo škodo.

Poslobovalci so tiskarski rotacijski stroji, vendar ne tako, da jih ne bi bilo mogoče popraviti. V Rimu se pričakuje, da proklamira delavstvo splošno stavko.

RIM 21. Danes je delavstvo proklamiralo splošno stavko.

Protestna stavka v Turinu

TURIN, 20. — Vseled dogovor v Rimu je sklenil organizirani proletarijat v Turinu, da proklamira splošno stavko. Ta sklep je bil storjen takoi, ko se je tu izvedelo za napad na tiskarno »Avantijsa«. 21. 4. m. popoldne se bo vršil v prostorih delavske zbornice velik protestni shod.

naše stranke iz zavesti. Kajti ona si je napisala na svojo zastavo zlate besede, katere je izrekel Marx v »Komunističnem manifestu«:

»Naj le trepetajo vladajoči razredi pred komunistično revolucijo. Proletarci niso v nji ničesar izgubili, kakor svoje verige. Pridobiti pa si morejo svet. Proletarci vseh dežel, združite se!«

novi zmagi rdeče armade, zdaj vrže sovražnika iz zadnjih postojank, zdaj prekorači nove reke, zdaj zavzema nova mesta, nove trdnjave. In to je ona rdeča vojska, ki bi morala biti po pariških brzojevalkah že kdaj potisnjena v sibirski stepe!

Ta vojska se bolj in bolj bliža osrednji Evropi, in od razvzeta te vojne je tudi razvidna usoda Evrope. Ruske zmage bodo preobrazile svet; bodo ker morajo in morejo.

Ze danes preveva Francijo in Anglijo tajen nemir, ki od dne do dne narašča. Nevarnost se prikazuje namreč v vedno bolj vidni obliki, da moreta Rusija in Nemčija, ta dva sicer zvezana, ali še vedno silna orjanka, postati od danes do jutri zvezniška z eno samo bojno fronto. Kdo naj bi postavil potem jez prekipeljavski moči teh dveh kolosov? Zapadna Evropa je namreč izkrcavala, je obuhotala na bogastvu in ljudih in — kar največ velja — tudi na idejah je obuhotala. Težišče napredka, žarišče inforistive ni več v Parizu, kakor pred sto leti, temveč je danes v Moskvi, kamor se vsi obračajo z velikim zaupanjem: Indii in Perziji!

To danes umevajo tudi buržuazni liberalni krogi, katerih glasilo »Frankfurter Zeitung« ponavlja: »Dolžnost skleniti mir v Evropi nosijo one osebe, ki so utvrdile nov ustroj, in ne mi. Na noben način ne smemo započeti z gibanjem proti Rusiji.«

Pomenljivo je v tem oziru povabilo Lloyd Georgea Rusom, ki naj se, da predložijo poljsko vprašanje po premirju, udeležke neke konference v Londonu, kjer se bo razpravljalo tudi o novem stališču na Vzhodu.

Torej se Sovjetska Rusija bolj in bolj upošteva. Ni čuda, ker »kdo ima moč, ima tudi ugled.«

Med tem pa, ko se Rusija dviga, razpada poljska vojska. Niti na Poznańskem niso Poljaki imeli sreče. 85 odstotkov novih rekrutov se na poziv ni javilo. Ubežali so preko meje, ali pa se poskrili.

Tako se izpolnjuje usoda nad bratom, ki je dvignil nad brata svojo roko.

Udaril je bog pastirje in čreda se je razkropila.

Med tem prihajajo iz Dorpatu, kjer se Finska pogaja z Rusijo za mir, vesti, da so se pogajanja odgodila za nedoločen čas. Finska, ki še danes trdo preganja komuniste, in ki od svojih teritorijalnih zahtev ne odnehati, je pač udarjena s stopeto. Pride dan, ko Rusija tudi z njo obračuna in tedaj bo Finska lahko v slednjič zaglasila svoj: »Swoni Finland«, t. j. Finska je bila in je ne bo več.

Neprerazumljivo so pač šli zdravega naroda, ko odpuščen z novo idejo ustaja in se podaja z vsemi svojimi duševnimi in telesnimi virnimi opremljen na novo pot...

MILAN 20. Radi dogodkov v Rimu je sklenilo tukajšnje delavstvo, da priredi jutri popoldne velik protestni shod. Popoldne bo radi tega delo počivalo.

Kmetiska zmaga v Toskani

O orjašk-m gibanju toskanskih kmetov smo svojčes že p. ročali. Skoro pol milijona brezpravnih poljedelcev (v Toskani kakor sploh v Italiji je s mostojem kmet bala vrana) je ravno ob žetvi prišlo stavkati, prav v hipu, ko so požeti snopje itak ne preoble itine ležali po njivah.

Borba je bila huda in tekla je tudi kri, kakor so nam javile brzojavke iz Toskane. Ali svest si svoje pravice, ni odnehal kmet. In zato zaznamuje danes lepo zmago. Predvčeršnjem, 19. t. m. je bila podpisana pogodba med zastopniki poljedelskih delavcev in med »Kmetjsko zvezo«. Pogodba je v prilog delavcev. Vseled te povoljne rešitve je agitacijski odbor kmetov razposlal deželnim tajnikom poziv in pogoje za povzette mlitve, ki pa je obvezna samo za gospodarje v »Kmet. zvezi«. Gospodarji izven te zveze se morajo s koloni posebno pogoditi. Tako je končalo to veliko gibanje v Toskani.

Razmerje med Italijo in Jugoslavijo

Koncilijanten pogovor med zastopniki obeh držav v Belgradu

BELGRAD, 20. — List »Politika« obvešča, da je danes italijanski poslanik v Belgradu, Galanti, obiskal jugoslovenskega ministra zunanjih zadev Ninčica. List pravi, da je bilo obnašanje Galantija zelo koncilijantno. Iz pogovora obeh državnikov je bilo razvidno, da se italijanska oblast prepričuje bolj in bolj, da ni bila Jugoslavija nič kriva na dogodkih v Splitsu.

Med tem pa koncentrirajo Ogrji vojaštvo na jugoslovenski meji in z vojaštvom prevajajo na mejo tudi vojni materijal.

LJUBLJANA, 20. — »Slovenski Narod« poroča, da se opaža med vojaštvom v Mariboru. Celju in Ljubljani protijugoslovensko agitacijo. Seveda vidi »Slovenski Narod« med vojaštvom od jugoslovenskih nasprotnikov plačane agente. Isti list obvešča tudi, da se zapleni na meji potnikom iz Italije vse italijanske liste, da se ne bi razneslo med ljudstvo poročilo o dogodkih v Trstu in drugih istrskih mestih.

Iz Gradca prihajajo vesti, ki poročajo, da so jugoslovenske čete zasedle dve vasi pri Radgoni, ki so bile od konference določene Nemški Avstriji.

Na eni strani torej koncilijantnost, na drugi pa, kakor se vidi, želja po vojni. Med eno in drugo, orjasko protivno in močno ljudsko gibanje.

Kdo to zmagal?

Delavci! Naročite in širite „DELO“. To je vaš list, list izkorištan in brezpravnih.

Rovarenje ogrske reakcije

MAGNATOM SE CEDJO SLINE PO BELA-KUHNU

DUNAJ, 20. Ogrska vlada je naprosila nemško vlado naj aretira, kadar se bo vozil mimo, Bela Kuhna. »Vorwärtz« poroča, da je prišla ta nemoralna prošnja prekasno t. j. ko je Bela Kuhn že zapustil Nemčijo.

Nadajlje je ogrska vlada zahtevala od avstrijske pojasnila glede Bela Kuhna. Avstrijska vlada je odgovorila, da ni bilo več mogoče odrediti te želje ruskim sovjetom in da drugače ne bi bila možna vrnitev avstrijskih ujetnikov.

HORTHYVE VOJASKE PRIPRAVE.

DUNAJ, 20. Horthy je dal organizirati na ogrskem teritoriju in sicer v Zala-Egerszeg legijo reakcionarnih avstrijskih oficirjev, ki naj bi ob ugodnem trenutku udri v Nemško Avstrijo. Poleg tega se je organizirala tudi v Zala-Egerszeg neka hrvatska legija, ki ima namen izvajati Hrvatsko zopet Ogrski. Ta legija je baje sestavljena iz samih jugoslovancev. Njen komandant je neki Milivoj Lany, njegov namestnik pa Ludvik Vitasek.

Apetit pa ima ogrska reakcija, nič se ne da tajiti.

NOVO OGRSKO MINISTRSTVO.

BUDAPEŠTA 20. Novo ministrstvo je sestavljeno tako: predsednik: grof Pavel Teleky; notranji: dr. Ferdinandy; domobranski: polkovnik Sreter; finance: baron Korany; pravosodje: Rubinek; aprovizacii: Nagyats; socialno skrbstvo: Benard; narodne manjšine: Bleyer; za male kmete: Skorparka; agrarni: Grof Teleky.

Revolucija na Kitajskem

LONDON, 20. — »Times« so dobile iz Pekinga sledečo vest: V Pekingu vlada velika panika. Vsi uhodijo v mesto so zaprti, da ne bi mogli udreti uporni vojski. Ena divizija se zvestih vojakov se je vrnila iz bežnjače za popolnoma discipinirana. Nadaljnji vesti ni bilo mogoče dobiti iz glavnega mesta Kitajske, vendar se zdi, da je vsa država pretresena od nove velike notranje socialne krize.

RAZNE

BERLIN, 18. — Joshim Pruski, najmlajši sin bežnega nemškega cesarja Viljema, se je usmrtil s strelom iz samokresa. Vzrok samomora: duševno bolehalen.

— Tudi »prince« vodi usoda, t. j. železni zakonci prirode.

RIM, 20. — Zadnjič, po dogodkih v Benečiji dovoljene veste, so izključno namenjene za osvoboditev pokrajine v starih mejah. Za nove pokrajine se bodo take vste jedva dovolile. Za trimesečje julij - september je predlaganih 70 milijonov, ki se razdele med Trentinsko in Jul. Benečijo.

RIM, 19. — Jutri bo posl. sodrug Rossi interpelliral v zbornici glede dogodkov v Pulju.

RIM, 19. — Monte Zongrifioli (pokr. Firenca) je prišlo do demonstracije kmetov. Pri tej priliki so javni organi streljali. Trije mrtvi, več ranjenih.

RIM, 19. — Prihodnja medzvezniška konferenca bo v Zenevi, kamor bo pa prišlo le nekaj delegatov in sicer vnanji ministri raznih držav.

PO SVETU

Indijanci na kongresu III. Internacionalne v Moskvi. Na sedaj se vrtečem kongresu III. Internacionalne v Moskvi so zastopani tudi azijski narodi. Delegat Hindusev je dejal med drugim: Revolucionarni plamen se širi bolj in bolj med vsodna ljudstva, ki streme po tem, da slede ruskemu zgledu. In ras so priznali vsi drugi delegatje, da je v Aziji že mnogo sovjetskih vlad, ki tvorijo temelje nadaljnje revolucije.

Za popolno osvoboditev Ukrajine. Osrednji odbor ruske komunistične stranke je pozval vse svoje sekcije na delo za osvoboditev onih bogatih delov Ukrajine, ki se vedno ječe pod komando generala Vranglija. V pozivu je povedano, da Rusija ne potrebuje le zmage nad Poljaki marveč tudi pokrajine pri reki Don in rudniske dežele Doneca.

Ameriški socialisti ne vstopijo še v III. Internacionalno. Kongres ameriških socialistov, ki se je vršil pred kratkim je sklenil sicer, da izstopi iz II. vendar ni sklenil da vstopi v III. Internacionalno. Od te poslednje zahtevajo naj bi iz svojega programa vzela proletoarsko diktaturo. V Ameriki pač ne poznajo kaj je III. Internacionalna.

Nemški kovinarji v Rusiji. Te dni je odpotoval prvi transport nemških kovinarških delavcev v Rusijo. 200 jih je po številu, ki so se odzvali pozivu sovjetske Rusije in se bodo nastanili v velikem industrielnem mestu Kolona.

Odhod ruskih ujetnikov z Mesine. 12. t. m. so odpotovali iz Mesine na parnikih »Peter Calvis« in na dveh drugih parnikih bivši ruski ujetniki, koji se vračajo v svojo sedaj sovjetsko domovino. Pred odhodom je pozdravlil ujetnike v imenu socialistične stranke sodrug Bacci.

Jugoslovenski proletarijat proti nacionalizmu

TRST, 17.

Vesti o ital. nacionalističnih izgrelih v Trstu in Istri so bile tukaj sprejete s hladnokrvnostjo, ki se je moramo res čuditi.

Nacionalistične demonstracije tu v Zagrebu, v središču Jugoslavije, ki se je vršila takoj po objavljenju telegrama o tržaških dogodkih, se je udeležila jedva stotina ljudi, večinoma dijaki, ki so se podali pred banovo palačo mimo vojaškega kazina. Maloštevilna je bila tudi demonstracija v Ljubljani. Nekaj stotina oseb je priredilo kratko in mirno demonstracijo do vladne palače, kjer je deželni predsednik izstul par besed, brez pravega pomena. Odhod so šli demon-strantje pod okna vojaškega poveljstva. Tu je govoril general Doljčević, ki je pozival ljudi naj zaupajo vladi in naj bodo mirni. — Ta poziv je bil sicer nepotreben, ker ljudstvo je bilo sila mirno. Tri ali štiri idice proti Italiji je bilo čuti, ki pa niso našli odzveva. Nekdo je prišel na bedasto misel, da je zavpil: »Živijo vojna!« ali sikali so mu lastni somišljeniki. Ko so demonstrantje šli mimo italijanskega poslanstva, ni bilo čuti ne krika, ne življenja. Te dve demonstraciji sem videl na lastne oči, in čudi sem se miru, da skoro brezbriznostno ljudstva. Mase ljudstva pa so bile pri teh demonstracijah odsozne, šle so za svojim poslom, kakor bi se jih zadeva ne tikala.

Enako hladnokrvnost sem opazil pri komentarjih časopisov. Izvzemši nekaj srboritih nacionalističnih fistic, ki imajo malo odjemalcev, so se vsi jugoslovenski buržuazni časopisi omejili na popis dogodkov ter kratke komentarje, ki vale krivdo za dogodke na izbrube vimpotentnega in degeneriranega nacionalizma. O vojni se ne govori. Nacionalistični list »Jugoslavija« je dospel celo do opomina, naj se za žalostne dogodke ne krivi vsega italijanskega naroda.

Vprašal se za vznoko. V buržuaznih krogih se mi je delalo, da se vedejo tako, ker ne marajo rešiti Gladišnje vlade s kožo jugoslovenskih vojakov. Gladišnje vlade se je novo voje rešiti notranji položaji Italije. To bi odvratilo pozor ital. ljudstva od notranjih problemov ter dovolilo analizo jadrskega pokoljenja. »Mi pa ne pojdemo po kostanj v žrjavico, ne bomo započeli z vojno, ter zaupamo zvezništvu.«

Zdi se, pa da tiče vzroki za tako vedenje globlje.

In ti vznoki tiče v velikanskem razmahu proletarskega gibanja v Jugoslaviji, osebilo od kongresa v Vukovaru sem, ko je jugoslov. proletarijat prešel v ekstremizem. Zlat jugoslov. komunisti v svojih listih napadajo vlado, ki ni bila v stanu pobotati se z ital. vlado, ter je zakrivila sedanje nevzdržno stanje. Daje opominjajo vlado, naj ne izziva proletarskih mas, ki ne marajo več prelizati svoje krvi za kapitalistične države, ne potom vojaških odredov, ne potom demonstracij za vojno, »ker v slučaju, da bi se take demonstracije pojavile, bo stranka takoj organizirala velike protidemonstracije in ob potrebi proglasila splošno stavko.

Vladi je menda razumela. Zagrozila je sicer komunistom, ali z vojnimi demonstracijami ni nič več. Vladi je, vs

pičti denar in se zabavati na račun delavstva. Kdor ji pri tem pomaga, je seveda njen ljubimec.

Viljem Liebknecht.

Umetnost je še vedno luksuz malega števila bogatašev. Ljudstvo je brez duševne hrane in si je želi, ker mu je potrebna v življenju. Čas bi bil, da se vrnejo umetniki k ljudskim množicam. Saj je toliko duš ki potrebujejo sviljudstvo. Ljudstvo.

Lacusan.

Ker sem sklenil, da preživim prigo in kot revež ostala leta svojega življenja, zlonim vrsto javnega mnenja in hočem storiť pogumno to, kar se zdi, da je dobro in se poživim na to kaj poretu ljudje.

Rousseau.

Vprašaj vojaka: Zakaj se biješ? Ti odgovori: Branim domovino! Vprašaj sovražnika: Zakaj se biješ? Tudi on ti odgovori: Branim domovino! Oba odgovora sta si do pičice enaka kakor dva strela iz kanona.

In glejte: Kadar izjavita dva državna voditelja ob meji svojih dežel v eni in isti sapi: Mi moramo braniti našo domovino, je prav gotovo, da je bilo v istem trenutku dvoje ljudstev osleparjenih in da postane ljudstvo obeh držav živih dveh domovin. Dejstvo, da si upata dva državnika dveh različnih v boju se nahajajočih držav vpiti zaedno pred celim svetom, da branita vsak svojo domovino, nam pove jasno kako so lažnivi zakoni, ki nas vladajo.

H. Barbusse.

Komunisti ne taje svojih načel in svojih stremelji. Oni pravijo odkrito in javno, da zamorejo udeležiti svoje cilje le s tem, da razrušijo s nasiljem vse sedanjí družni red. Gospodujejo razredi na le trepetajo pred komunistično revolucijo. Proletarci izgube v njej le svoje verige, pribore si pa z njo ves svet.

Marx in Engels.

Kaj mi neki govorite o državnem socializmu? Kaj je to, državni socializem? Lahko ji izpremeniti formo, toda materialno država in ostane vedno le stroj kapitalizma. Kapitalistična država združuje v sebi vse kapitalistične ideale. Čim več proizvodnih sil prevzame država v svojo posest, tembol postaja splošno in resnično kapitalistična, tembol izkorišča državljane. Delavci ostanejo vendarle proletarci.

Engels.

Pekel na zemlji je hujski od onega, ki nam ga opisuje Dante v svoji božanstveni komediji. Tu na zemlji je vsak prisiljen biti zločed svojemu bližnjemu; nad vsemi pa stoji nadzled: osvajačelji. Ta razvrsta milijone ljudi ene proti drugim in jim pravi: vaša usoda je, da morate umreti. Naprej torej in postreljajte sel! In ljudje ga ubogajo.

Schopenhauer.

Kakor so si ustvarili ljudje boga po svoji podobi, tako si ustvarjajo sužnji svoje tirane.

Ugo Foscolo.

Kaj ne poznate delavčeve zgodbe? Delati in truditi se vsak dan in ves božji dan. V presledkih mora jesti, piti in spati zato, da bo imel drug dan dovolj moči in da bo zamogel naprej delati, truditi se in se pustiti izkoristiti. Ob nedeljah mora pa poklekniti in moliti: »Hvala o gospod, ki mi dodeliš, da smem še naprej delati, truditi in mučiti se. Hvala Amen. To je njegova zgodba.

I. H.

Svet je brez duše! Mi delamo na to, da mu jo poskrbimo.

Lassalle.

Vojska se dela z životom in z dušo navadnih vojakov. protakov. Vojska so ljudstva. Pa niso ljudstva, ki o njej odločajo; to delajo glavarji, ki vodijo narode.

H. Barbusse.

Bog je ustvaril popolnoma naraven svet; ljudje so ga pa naredili umetnega.

H. Barbusse.

Delavske množice imajo že svojo vero in svoje cilje. Tam kjer pravi cerkev: bogoče življenje; odgovarja ljudstvo: sedanje življenje; Kadar govori cerkev: dolžnost; odgovarja ljudstvo: pravice; Kadar govori cerkev: poslušnost, ponižnost, skromnost; odgovarja ljudske množice na glas: pravica, svoboda in enakopravnost v gospodarskih odnosih.

V. Morello.

IZ STRANKE

Shodi za »komunistično posojilo« se bodo vršili v četrtek dne 22. t. m. ob 20^h v sledečih okrajih: Del. Dom: velika dvorana; poročila: Povel. Vreda sv. Ivan, Scoglietto: Circolo di coltura, cesta Guardella ob oglu ul. delle Linfe; poročila: Juragga.

Greja: Cir. di coltura, via Cisternone 13; poročila: Farozzi.

Skeđeni: Izobraževalno društvo; poročila: Milos t. Sv. Mar. Magd. zgor.: Circolo di coltura pri gostilni »Alla Vittoria«; poročila: Ferla.

Staro mesto: via di Piazza vecchia; poročila: dr. Coglietta.

Sv. Vid: via Schiapparella 6; poročila: De Zorzi. Sv. Alojzij: Circolo di colt. (casa Baracchini); poročila: Pasoni.

Kladin: Cir. di coltura pri gostilni »ex socii«; poročila: Dousak.

Ponizana: občinske hiše (Cir. di colt.); poročila: Gasivoda.

Racco: vate di Rozzoli 683 (Cir. di colt.); poročila: N. Zaccaria.

Rojan: Cir. di coltura, vicolo delle rose 13; poročila: U. Calligaris.

Delavci!

Prihičite v občinskih številih k tem shodom in dovedite potrebna sredstva delavskemu gibanju. Ne pozabite, da mora biti osvoboditev proletarijata delo proletarijata samega.

Odbor tržaške sekcije I. S. S.

SOCIALISTIČNA ZVEZA V JULJSKI BENEČIJI

Vsi člani izvrševalnega odbora socialistične zveze v Juljski Benečiji so vabljani na žrežno sejo, ki bo v četrtek 22. t. m. ob 15 uri na kateri se bo razpravljalo o sledečem dnevnem redu:

1. Nujna poročila;
2. poročila komisije o rekonstrukciji dežele;
3. poročilo nadzornega sveta;
4. poročilo politične komisije Juljske Benečije;
5. razno.

Seje se udeležijo tudi tajniki osrednjega strankinega vodstva sodrug Gennari.

Tajniki.

Domáci vestnik

Shod železničarjev se je predvčerajšnjem vršil v Trstu. Na shodu je poročal o minoli in sedanjem stanju železničarjev sodr. Henrik Pedrini, zastopnik osrednjega odbora. Sprejeta je bila sledeča resolucija:

»Železničarji iz Trsta združeni na impozantnem zborovanju, potem ko so čuli jasno in prepričevalo besedo sodruha Pedrinia glede namena organizacije, ki noče več dalje prenašati odlašanja in reakcionarne sisteme vade in »splošna ravnanja«, izjavljajo, da so pripravljene k vsaki koraku ter so bodo pokorili ukazom, ki jih bodo i del vodni organi njihove organizacije, ter zahtevajo, da se vsa vprašanja, ki se jih tiče, brez odloga definitivno rešijo.»

Na takojšnji kr. višji obrtni šoli (stavbniški oddelki) je dovršil g. Angelj Osk, predsednik lonjerskega »Ljud. odera« svoje študije. Agitnemu mlademu možu naše najskrajnejše častilke!

Ob tej priliki so »Ljud. oder« v Lonjerju in sploh domača mladina ter godbeno društvo »Volare« priredili 15. t. m. svojemu predsedniku prav krasno uspel zabaven večer, v nadi, da jim delavni predsednik ostane tudi v nadalje zvest tovariš.

Tržaški vodovod je tak — kakor ga pač vsi poznajo; malo vode, zato pa tembol za nos vodi uboge ljudi, ki ob dnevnih suše po ure in ure čakajo, kdaj bi iz pipe javnih vodnjakov pricurčljala ona nena-domešljiva tekocina.

Da bo zabava za ubogo ljudstvo večja je vodstvo vodovoda včeraj izdalo poseben oglas, v katerem se pritožuje, kako hišni gospodari jadikujejo, da jim čisto od rečnih strank ni možno iztirjati zneskov za porabljeno vodo, ki je napeljana po stano-vanjih. Zato uprava vodovoda dovoljuje hišnim gospodarjem, da smejo obustaviti oddajo vode v svojih hišah, ako imajo težkoče z iztirjanjem pristojbin za vodo.

To je pa že od sila, in tudi zakonito ni to. Ali niso hišni gospodari s sedanjimi visokimi najemninami dovolj obogateni, da hočejo sedaj ljudstvo odrinati, se s tem da mu vode ne dajo piti? In take odralce podpira uprava mestnega vodovoda! In to sedaj pri najbolj nezgodni vročini in suši. Ali ti tolsti trebuhci že res nimajo nobene vesti več? Kaj je res ubogi človek že brez takega varstva in slabši kot pes, ki mu vode vsakdo privoščata?

Nashe žone se tožijo, ne vse, ali marsikatera, da se ne njih moč precej oddaljuje družini, namreč v tem smislu, da jim je krutna vse, za napredek družine pa ne skrbje. Ponavljamo, da ta pritožba ni obča, res pa je, da je petletna vojniška služba v frontah zelo posrovala in pokvarila več negoli enega tedajšnjega družinskega očeta, ki sedaj zanemarljivo deluje, da mora celo lakoto trpeti, medtem ko polni debehli krčmarjem žepje. Naši zavedni sodrugi naj z možko besedo take močakarje, če jih poznajo, poprimejo — morda res ni vse izgubljeno. Zakaj smo veseposod ustanovili naša kulturna društva? Morda ne zato, da podamo delavcu v prostih urah boljše zabavo, negoli je celotnočno poipivanje po beznicih!

Demonstracije lastov še niso prenehale, dasi guver. odklik prepoveduje vsako skupljanje po tržaških ulicah. 19. t. m. je zopet kakih sto fasistih mladeničev s petjem in vpitjem drvelo od Gimnastične pa do trga Edinosti, kjer je govoril odv. Giunta. Druge nesreče ni bilo. Vprašamo pa, jeli imajo odloki gubernatorata pravo moč, ali pa jih sme že vsak mladenič vprico stotin redarjev prestopiti vsak hip, samo da je — fasist?

Občinski redar kaznovan, ker je vršil svojo dolžnost. Ker je ob nedeljah naval na tramvajске vozove osobito v Barkovijah sila belci, skrbje za vzdrževanje reda nekateri občinski redarji, ki jim je poverjena naloga, da skrbje za to, da pri zadnjih postajih izstopijo vse osebe, tako da privozi tramvajski voz na odhodno postajo povsem prazen. Občinstvo, ki je takoj spoznalo umetnost te narečbe, se ji je tudi vedno pokoravalo. Minulo nedeljo pa je sedel v vozu neki gospod, ki o tem nikakor ni hotel čuti ter nameroval — on edini — peljati se še onih pet voz na odhodno postajo povsem prazen. Občinstvo, zorič ponovno, naj izstopi, se je ta gospod hudo vzne-miril ter pričel redarja oklevati, potem ko se je legi-timiral kot namestnik izvanrednega komisarja, vitez Villa Santa. V sledečih dneh je bila potem redarja založena tudi občutna kazneni strani vitezja Villa Santa.

To se nam ne zdi v redu, ker prvič je redar, ki vrši svojo dolžnost, le pohvale vreden in iz zgodovine vemo, da so celo vladarji nagradili v očitnih prilikah močje, ki so brez ozira na osebo in njen čin strogo vršili svojo dolžnost. Vdrgniti stvar ni v redu, ker je v tem slučaju visok uradnik pred zbrano množico postal jako slab zgled upornosti proti redarstvu, za kar bi drugače zemljana enostavno aretirali in ob-čutno kaznovali. Zadeva ni v redu v tretjič, ker je bil nato redar kaznovan od onega, ki se mu je v domnevi, da zanj ne veljajo splošna določila, upri. Vse to rodi pač slabo kri, in z vse gotovostjo pričakujemo, da g. vitez Villa Santa zvedo se enkrat pretehta in kazneni preklic, osobito ker sme občinski redarja kaznovati edine občinski odbor.

Kdor hoče, da se zakoni spoštujejo, naj se jim najprej sam pokori.

Izdelava slaščic, ki je bila prepovedana strani gen. civil. komisarijata, ostane dovoljena do nadaljnjega protukrepa.

Porodi in smrti slučaj v tednu od 4. do 10. julija kažejo sledeče številke: Porodov 124 (58 dečkov, 66 deklic); smrtih slučajev 63 (30 moških, 33 žensk). Od slednjih je umrlo: starih pod enim letom 24, od 1 do 5 let 2, od 5 do 10 let 1, od 10 do 15 let 1, od 15 do 20 let 1, od 20 do 30 let 3, od 30 do 40 let 1, od 40 do 60 let 14, od 60 do 80 let 12, nad 80 let 1. Od teh je 44 bivalo v mestu, 13 v predmestjih, 3 v zgornji okolici, 3 pa so dospeli iz drugih občin. Vzroki smrti: leger 3, jetika 6, rak 4, pretresenja možgan 1, srčna hiba 1, bronhitis 3, zapuščena 2, druge bolezni na dihalih 5, gripa 13, nefritis 2, prirojena šibkost 8, starostna sušica 1, nasilna smrt 1, samomor 2, razne bolezni 10.

Vesela izobr. društva »Karol Liebknecht« pri sv. Mar. Magd. zgor. je vsled oblastvene prepovedi preneha na nedeljo 25. t. m.

Vrtna veselica škedenjskega izobraž. društva se vrši, kakor že naznanjeno, v nedeljo 25. t. m. v prostorih gostilne »Kotal«. Začetek ob 16. Svirali bosta dve godbi pod vodstvom kapelnika Flego, peval bo zbor pod vodstvom pevovodje E. Cerocchia. Prispeče točno ob 19, pri plesu svira orkester pod vodstvom Miklavčiča.

Objublja se lep pevsko glasbeni večer s pristočno sodružno zabavo. Udeležba bo torej vsesokor ogromna.

Odmevi tržaških dogodkov. Poročnik Cassiano, ki je bil pri minulih izrednih težkih ranjen je umrl v vojaški bolnišnici, kamor so ga prenesli iz mestne bolnišnice. Ubogi mož je bil pač v takem stanju, da prenosa ni mogel prenesti. Pogreb se vrši jutri ob 9.

Odslek čvarjev vojnih pobablencev je otvoril delavstvo pri sv. Mar. Magd. zgornji št. 721. Sprejema vsaka čevljarska dela.

Z ozirom na človekoljubnost te ustanove jo priporočamo občinstvo.

Izvoz. Carinski uradi so pooblašteni, da dovoli direktni izvoz surove volne.

Nova avtomobilna zveza Trst-Prosek-Tržič-Zagrad-Gradiška-Gorica se je ustanovila.

Odhod iz Trsta ob 16^h, prihod v Gorico ob 19^h. Odhod iz Gorice ob 7¹⁵, prihod v Trst ob 10¹⁵.

V noči 19. t. m. je bil na sprehajališču sv. Andreja po-vožen nek kletar, ki mu pa ime še ni znano. Prejpalji so ga v bolnišnico, kjer je čez dve uri umrl.

Vojaske sodišče

V torek je začela sodna obravnava proti 49 obtožencem iz Dinjana radi sledečih dogodkov, ki jih navaja

obtožnica:

Vseh 49 obtožencev se je priznalo socialistični stranki ali vsaj njenim idejam. Ustanovili se v Dinjanu »Circolo di studi sociali«, ki je imel baje protistatistične politične namene in je bil v zvezi s hrvaškim in slovenskim poljedelskim prebivalstvom. »Circolo« je razpolagal s precejšnjim denarjem, ker je malo pred dogodki kupil za 70.000 lir lastno hišo, namenjeno »Del. zbornici«. Pogodbo je napravil Roman Vitič in sodelovali so baje Richard Benussi in Josip Jursich.

Obtožnica pravi, da se je osobito potom Benussija izvrševala protistatistiška propaganda. Središče tej je bila krčma Ivana Cetina. Mirko Cubranič, obč. tajnik v Barbanu pa da je organiziral slovenske emigrente, da bi bilo vse pripravljeno za upor, ki bi imel dvojen namen: odpovrati ital. zasedbo in ustanoviti v Dinjanu socialno republiko (19).

Po naključju liše so vodilni elementi »Circola« se bolje organizirali svoj načrt za ustajajo; v posebnem prostoru so nagrmadili orožje in v istem spali. Člani »Circola« pa so bili po večini delavci iz puljskega arsenala in so se aktivno udeležili tamošnje stavke, ki se je vršila par dni pred dogodki. Pri tej priliki so nekateri do zob oboroženi delavci ustavili avtomobil, v katerem je sedel karabinjerjski častnik Zinni.

Atilij Rotta je od Fiorettilija sprejel nalog, da organizira četo drznih mladeničev, nazvano »odbor za batine«, ki naj bi započeli svoje delovanje z državnimi napadi v okolici; Ivan Vitasovič pa in drugi bi imeli organizirati oborožene komitaje. Mnogo orožja in municije, med to 18 bomb, je bilo takrat prenešene v sedež društva. To municijo je brzokone preskrbel družbenik Ivan Borri, ki je bil zaposlen v smodnišnici v Valle Lunga. Kot predlogo dogodkov je smatrali dejstvo, da je 15. januarja bila pretirana telefonska postaja med Dinjanom in karabinjerjsko postajo v Juršičih. Pri poznejši hišni preiskavi se je v sedežu »Circola« tudi našla lična telefonska žica.

Obtožuje se člane »Circola« tudi, da so širili protimilitaristične knjige inbrošure. Medtem pa je bil drugim osebam strogo prepovedan vhod v društveno hišo, ki je nekatera okna celo zadelala s papirjem, da bi se iz sosednjih hiš ne videlo, kaj počno člani v družbi. Pod ene sobe je imel celo duri, ki so vodile v podzemne hrame.

Ko je o tem zvedelo karabinjerjsko poveljstvo, je sklenilo udejeti v društveno hišo, da zarotnike presene. Prasenečenje se je izvršilo 16. januarja ob 17^h. Sodelovalci so s karabinjerji tudi vojaki pod poveljstvom kar. poročnika Ervica. Pri udoru v hišo pa so se tamkaj prisotni društveniki z orožjem v roki uprli, še predno so mogli varnostni organi zagrabiti za orožje, ter so pričeli streljati. Takrat se je čulo tudi pokanje bomb. Ranjeni so bili karabinjer Bresnan, marešalo Scodigna in karabinjer Giroto. Slednje dva sta bila ranjena od drobecov bomb, ki jih je brzokone metel Julij Tomasini, ki je bil pozneje ranjen od varnostnih organov. Franc Tomasini pa je središča, sicer brez uspeha, na nekoga karabinjerja. Bilo je več ranjenih in mrtvih.

Tako obtožnica!

Obtoženci so:

Richard Benussi, Ivan Borri, Peter Manzin, Dominik Beljac, Dominik Trevisan, Franc Tomasini Ivan Civitico, Lovrenc Furlani od Antona, Dominik Biasoli, Josip Juršič, Atilij Rotta, Andrej Geisla, Paskval Gorlati, Franc Giacometti, Franc Moscarda, Blaž Martinzovic, Martin Civitino, Ivan Zuccherich, Blaž Pastrovicchio, Pavel Mohorovič, Dominik Giacchi, Paskval Moscarda, Dominik Zanchirella, Josip Velicko, Ivan Zanchirella, Dominik Firante, Ivan Boljun, Dominik Belci, Viktor Genzo, Ivan Svič, Lovrenc Furlani od polt. Lovrenca, Just Pastrovicchio, Anton Biasoli, Julij Tomasini, Ivan Malusi, Roman Vitič, Mirko Cubranič, Lovrenc Moscarda, Nikolaj De Marin, Julij Fiorettili, Ivan Vitasovič, Ivan Benčić, Jakob Mestrič, Anton Lanza, Vid Butkovič, Ivan Cetina, Michael Benkovič.

Večinoma so delavci in nekaj kmetov.

Obtožence Dominik Domani je umrl v bolnišnici v Trstu dne 28. februarja. Med procesom je bil izpuščen na svobodo Josip Vellico. Julij Fiorettili in Vid Butkovič sta se odtegnila z begom, sodila se bosta v kontumacijo.

Sodni dvor.

Predsednik: podkovnik Maculoso, obtožbo zastopa major Menassero, bratčeviti: poslanec Galeno iz Padova, posl. Cosettini iz Vidma, dott. Zennaro in odv. Pedaco.

Razprava.

Ob 9. začne razprava. Obtoženci sede, vsled dolgega preiskovalnega zapora, na treh klopetih. Vendar so videti zelo mirni.

Predsednik izpraša obtožence po njih podatkih. Skoro vsi so še nezakazani. Predita se nato obtožnica.

Ljudski oder

V nedeljo, dne 25. julija 1920 ob 9^h bo v veliki dvorani »Delavskega doma«

Izvenredni občni zbor »Matice«.

Dnevni red: Pristop k »Višjemu kulturnemu svetu« in spremembi pravil v to svrhu. Poročila izvrševalnih tajnik.

Vabijo se vsi člani Matice, da se zborovanja gotovo udeležijo, uvažajo točko dnevnega reda. — Istotako vabimo podružnice, da pošljejo svoje delegate za vsakih 50 članov po enega.

Odbor osrednjega vodstva. Nadzorništvo.

Podružnica pri sv. Jakobu ima v petek ob 20.30 sestanek svojih članov. Vabi se k obilni udeležbi.

Ljudski oder« Sv. Ivan-Sovranišče. Vabi se na društveno zborovanje, ki se bo vršilo v sredo dne 21. julija ob 20. — Naznanja se da se bo vršila prva veselica v nedeljo dne 8. avgusta. Knjižnica je odprta vsako nedeljo od 10-12. — Torek in petek peje; četrtek — pouk v nemščini. Vsak večer se vpišuje za dramatik.

Lonjerska podružnica »Ljudski oder«. Dne 10. t. m. ob 12.20 ur zvečer je imela podružnica svoj izvenredni sestanek radi izboljšanja plevela, ki se je bil agotovil med našo podružnico. Na sestanku je prišel društveni tajnik mestice g. M. Lovko, ki je po otvo-ritvi sestanka po podružničnem predsedniku Ang. Cok-u prevzel besedo in tako nadaljeval svoj govor. Orisal je še enkrat v kratkih besedah pomen društva »L. o.« in odkrito povedal, da društvo je popolnoma »apolitično« in samo kulturno izobraževalno, in da ni nikjer nobenega poviča, da bi kdo hujskal proti njemu. Povedal je nadalje, kolik pomen je imelo društvo »L. o.« med domačim ljudstvom, posebno pa med delavci in kmeti. Vzgojalo jih je v domači govorici s predavanji, potem knjižico, potem ročnih del i. t. d. Največje zaslugje pa si je pridobilo društvo s tem, da je pripomoglo domačemu ljudstvu do njegovih šol, kar je bilo v njegovih močeh. To dokazuje dejstvo, da so bili trije zastopniki društva v Rimu pri min. predsedniku Nitiju, in vsm zahtevali šole domačemu ljudstvu. Vse to dokazuje, da društvo ni imelo nobenega drugega smotra, negoli da vzgaja ljudstvo v domači govorici in mu pomaga na duševno-kulturnem polju. Navzutih je bilo večinaoma društvu zvestih članov, ki so govor soglasno odobraval.

Govor M. Lovko je domača godba »Volare« sprejela z zadoščenjem ter ob tej priliki zaspevala delavsko himno. Ves sestanek je izšel kakor nekakša mala veselica, in je bil v zadoščenju vsem tistim, ki se zanimajo sploh za kulturne stvari podružnice.

Med govorom se je razvila tudi precej ostra debata, radi na novo se objuknega društva »Zastava« in radi njegovih premoženj. »Zastava« stremi za tem, da kolikor mogoče koncentira z »Ljudskim odrom«, kakor se je razvidelo iz dejanj njegovega odbora. Do preprirov ni prišlo, ker se ljudstvo zaveda namenov kulturnega društva.

Po sestanku je domača godba zaspevala še enkrat delavsko himno, in člani so z veseljem srcom zapustili društveno dvorano.

Komen. Minulo sredo se je ustanovil dramatični odsek tukajšnjega »Ljudskega odra«. Članov odseka je 22, ki so že pričeli z vajami. Tako bomo tudi tu-ljaj imeli hram prosvete, domače in po možnosti: umetniške predstave. Zanimanje je veliko. Odbor odseka je sestavljen tako le: Albert Sirk, režiser; odborniki: Anton Pipan, Justin Godnič, Josipina Skof, Viktorija Volčič, Valerija Stofla. Obenem opozarja odbor vse one člane, ki so plačali mesečnino tudi za mesec julij, da doplačajo vsled navodila osrednjega vodstva dodatno še 50 stot pri blaginjar-tarju I. Volčiču vsako nedeljo od 9-12. v društvenih prostorih.

Delavski pregled

Energičen korak je povzela zveza mornarjev, ki je v naši luki ustavila ruski parnik »Tver«, ki po pravu pripada Sovjetski Rusiji, a so ga ukradli ruski protirevolucijonarji.

Iz parnika so delavci odnesli važne strojne dele ter jih varno shranili, tako da se parnik ne more ganiti. Danes zapirajo glede te zadeve pogajanja med reakcionarnimi zastopniki Rusije in mornariško zvezo v navzočnosti guvernerja, da se določi pravno stališče ladje.

800 razkladalcev v luki Filiberta Aosta je zaustavilo dele v protest, ker v tej luki primanjkuje pitne vode, ter seveda tudi vode za umivanje. Jeli naj si gase željo delavci pri tej vročini in njihovem napornem delu v gostilni, in naj se kopeljeje v šampancu kakor prilžnice odralcev? Če je tako mnenje, torej plačate jih temu primerno; ali pa jim dajte vode — saj zadosti malo vprašajo.

Stavka pri drž. železnici. Trideset delavcev, zaposlenih pri čiščenju strojev ter odvisnih od tvrde Barottti in Tafra, je stopilo 19. t. m. v stavko, ker za 14 dnevnih lir ne morejo nadaljevati v tem delom.

Zveza med cestarji državnih cest Jul. Benečije. V nedeljo 18. t. m. se je v Herculijah ustanovila zveza med cestarji in cestnimi delavci ter gozdarji in erarnimi vrtnarji. Poročal je sodr. Benčić o zveznih pravilih, nakar se je sprejela resolucija, da gori imenovano delavstvo pristopi k organizaciji na podlagi razrednega boja. Izvoljen je bil sledeči odbor:

Za Istro: Anton Rasinovič, Ivan Andrijašič, Leopold Jakomin. Za Kras: Vincenc Pipan, Albert Benčić, Josip Melitka. Za Gorisko: Ivan Vrša, Matej Verginella, Josip Brišček. Za cestarje: Anton Tul, za gozdarje in vrtnarje Franc Pirce.

Cestarji iz Furlanije, ki na sestanku niso bili zastopani, so naprosili, da si v odbor izvolijo tri sodrugi.

Zveza je pristopila Delav. Zbornici in Trstu in zvezi cestarjev v Italiji (sedež Modena).

Nato se je ustanovni zbor v najboljšem razpoloženju zaključil.

Kristopu se je prijavilo pri Zvezi državnih delavcev v Trstu via Madonna 15 (z imenom, priimkom, dnevom rojstva, poslom in točnim bivališčem).

Vsem podružnicam stavbniških delavcev na Gorikem. Podpisano tajništvo vabi vse podružnice stavbniških delavcev iz okrajev Goriske, Gradiške in Tržače (Montfalcone), da pošljejo prav gotovo svoje zastopnike na konferenco, ki bo v nedeljo 25. t. m. ob 9. dopoldne v prostorih delavske zbornice v Gradiki. Dnevni red je sledeči: 1.) Trimestična revizija plačilne tarife; 2.) Slučajnosti. — Za deželno tajništvo: Z. S. D. I. J. Petean, tajnik.

Brestovica. Pretekli četrtek smo imeli pri nas dobro obiskano shod stavbniških delavcev, na katerem je poročal sodrug Marica iz Nabrezine o potrebi organizacije — o socialnem skrbstvu in o drugih strokovnih zadevah. Sled-nič je tudi omenil zadnje nacionalistične dogodke v Splitu, Trstu in drugod, ter je priporočal delavcem obeh narodnosti, da se ne trdnje oklenejo mednarodne organizacije, katere edina je sposobna braniti njihove interese.

Po končanem referatu so si delavci izvolili svoje zastupnike ter delegate za Okr. bolniško blagajno v Nabre-zini.

Omeniti moramo še, da imamo pri nas prav nesramne kverzičnike, ki nemoteno prodajajo kruh po 4 in celo po 5 lir kilogram. Tudi druge stvari so tukaj dražje, kakor v mestu.

Zahtevamo od kompetentnih oblasti, da temu napravijo konec, drugače bomo napravili mi sami.

Tudi neka krasna stavbniška zadruga, ki ni nič drugega, nego par spekulatov, ki hočejo pod imenom za druge delati dobiček, je začela delavce terorizirati. Pretekli teden so suspendirali vse delavce za pol dneva samo radi tega, ker eden izmed delavcev ni hotel izvršiti nekega dela, ki ni bilo njegovo. Naj si gospodje zapomnijo, da takih stvari ne bomo dopustili. Zato pa delavci oklenite se svoje mednarodne in razredne organizacije!

DOPISI

NABREZINA.

Minuli četrtek sta imela naša bolniška blagajna in skladiš